

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Освітня програма	38861 Дизайн
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	022 Дизайн

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38861
Назва ОП	Дизайн
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Чепелюк Олена Валеріївна, Бегаль Тетяна Олександрівна, Гілязова Наталія Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.05.2021 р. – 28.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://ksada.org/aspirantura2021.html>

Програма візиту експертної групи <https://ksada.org/aspirantura2021.html>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма “Дизайн” Харківської державної академії дизайну і мистецтв має багаторічний досвід підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти спеціальності 022 “Дизайн.” Цілі ОП “Дизайн” відповідають місії та стратегії ЗВО та спеціальності. ОП дозволяє досягти результатів навчання на високому рівні та отримати необхідні навички для кваліфікаційного рівня доктора філософії. Експертна група відзначає відкритість науково-педагогічного складу ОП “Дизайн”, а також прозорість освітнього процесу. Викладачі, що забезпечують навчальний процес - науковці з великим досвідом, мають наукові звання та ступені, а також патенти та авторські свідоцтва. Аспіранти є активними учасниками українських і міжнародних конференцій, семінарів та конкурсів. У здобувачів та їхніх наукових керівників в наявності спільні публікації у вітчизняних та закордонних виданнях. На ОП навчаються також 6 іноземних здобувачів вищої освіти, які задоволені освітнім процесом. У Харківській державній академії дизайну і мистецтв є все потрібне матеріально-технічне і навчально-методичне забезпечення. Наочно-методичне та бібліотечне наповнення всебічно сприяє навчальному процесу.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

– Позитивною практикою є розроблений ХДАДМ внутрішній стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти; – ОП “Дизайн” враховує галузевий та регіональний контекст; – Активне залучення здобувачів до перегляду та реалізації ОП; – Зміст нормативної частини ОП є збалансованим і поєднує комплекс дисциплін науково-теоретичного та практичного спрямування, що дозволяє аспірантам у повній мірі досягти ПРН; – Індивідуальний підхід до здобувачів ЗВО та дотримання принципів академічної свободи; – Активне залучення здобувачів до участі у конкурсах, науково-практичних конференціях та інших заходах; – Високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації програми, що дозволяє забезпечити цілі і ПРН; – Фінансова та матеріально-технічна база ХДАДМ належним чином забезпечує реалізацію цілей та програмних результатів навчання ОП “Дизайн”; – Позитивною практикою є проведення опитувань стосовно рівня консультаційної, інформаційної, соціальної підтримки та якості освітнього середовища ЗВО – ХДАДМ сформовано безпечне середовище для життя та здоров’я аспірантів. Психологічну підтримку та відповідні юридичні консультації можуть отримати всі учасники освітнього процесу безоплатно; – Формування культури якості освіти, що передбачає тісну та конструктивну взаємодію всіх підрозділів та фокус-груп академії. – ХДАДМ у повній мірі забезпечує відкритість, прозорість та доступ до інформації про ОП усіх зацікавлених сторін. Вся відповідна інформація оприлюднена у вільному доступі на сайті; – Високий рівень організації та інформативного наповнення сайту ЗВО; – Створено сприятливе освітньо-наукове середовище, що уможливило здобувачам ОП успішно реалізувати освітню та наукову складову; – Активна наукова діяльність наукових керівників та аспірантів ОП “Дизайн”; – Кращою практикою є спільні публікації керівників та аспірантів ОП; – Наявність на базі ХДАДМ міжнародного студентського конкурсу зі шрифту і каліграфії “Pangram” та міжнародного тріенале екоплаката “4 Блок” до діяльності яких залучені аспіранти та наукові керівники ОП “Дизайн”.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

– У силабусах окремих ОК відсутні ПРН. Рекомендуємо внести їх. – Відсутність кредитної мобільності серед здобувачів вищої освіти ОП. Рекомендуємо залучати аспірантів ОП “Дизайн” до кредитної мобільності; – У силабусах у списку джерел переважає література, що опубліковано до 2016 року. Рекомендуємо оновити список літератури в силабусах; – Відсутність розподілу балів за деякими видами робіт та темами в силабусах ОК. Рекомендуємо додати їх; – Слабка залученість роботодавців до реалізації освітнього процесу Рекомендуємо ширше залучати роботодавців та стейкхолдерів при оновленні ОП ОП “Дизайн” та при проведенні аудиторних занять; – Відсутність чіткої процедури збирання та моніторингу інформації стосовно кар’єрного росту випускників.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Місія і стратегія розвитку закладу вищої освіти (ЗВО) чітко прописані у “Стратегії розвитку Харківської державної академії дизайну і мистецтв на 2021-2026 рік” (детальніше див. <https://bit.ly/34pKiWx>). Місія - [здійснення вагомого внеску в культурно-суспільний розвиток України через надання вищої мистецько-дизайнерської освіти, генерування та поширення нових знань, формування творчих особистостей, конкурентоздатних фахівців крізь призму студентоцентрованого навчання...]. Стратегія закладу націлена на утвердження ХДАДМ як провідного освітньо-творчого та методологічного центру з підготовки фахівців у галузі дизайну і мистецтва та утримання лідерських позицій мистецтвознавчої наукової школи. Відповідно заклад має чітку візію досягнення поставленої мети. Освітньо-наукова програма “Дизайн” (ОНП “Дизайн”) має чітко сформовані цілі - [формування фахових компетентностей, що скеровані на дослідження теоретичного дискурсу, історичного розвитку та сучасного стану художньо-проектної культури, наукових засад дизайн-процесу, методики створення дизайн-продукту, запровадження набутих результатів у освітньо-наукову, соціальну, комунікативну та промислово-виробничу сферу життєдіяльності людини, застосовувати набуті результати у викладацькій та дослідницькій діяльності] (детальніше див. <https://bit.ly/3oVQM9d>). Експертна група (ЕГ) вважає, що Місія та стратегія ХДАДМ відображені у цілях ОНП “Дизайн”.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ вважає, що цілі ОНП “Дизайн” та програмні результати навчання (ПРН) визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. У 2016 р. була сформована ОНП за спеціальністю “Дизайн”. Під час онлайн-зустрічей ЕГ вияснила, що до початкового процесу формування цілей, ПРН та освітньої складової були залучені працівники кафедри та основний роботодавець випускників ОНП “Дизайн”, а саме ХДАДМ, який зацікавлений у підготовці кадрів вищої кваліфікації з подальшим працевлаштуванням. Також ОНП отримала позитивні відгуки-рецензії від провідних фахівців галузі (<https://bit.ly/3fNVQIE>). Думка директора Українського науково-дослідного інституту дизайну та ергономіки п. Свірка В. щодо формування у аспірантів можливості роботи з дизайн-ергономічною документацією була врахована у програмі дисципліни “Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики”. За період існування програма переглядалася та оновлювалася два рази (2019 р., 2020 р.). У 2019 р. ОНП отримала назву “Дизайн” та була оновлена відповідно до нових вимог оформлення ОП. Також додано у цикл вибіркового дисциплін новий освітній компонент (ОК) “Естетичні проблеми дизайну” та внесено зміни у графік викладання окремого ОК “Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування” (замість двох семестрів згруповано в один). За результатами інтерв'ю з різними фокус-групами та додатково поданими документами ЕГ встановила, що під час перегляду ОНП в 2019 р. брали участь: аспірант Альніков Є. та аспірант Фіголь О. які запропонували виключити теоретичний блок в ОК “Педагогічний практикум”, оскільки в аспірантів є теоретичні ОК “Моделювання педагогічної діяльності” та “Теорія та методика мистецької освіти” (див. протокол засідання) Під час оновлення у 2020 р. були внесені зміни до розподілу аудиторних годин окремих ОК, що оптимізувало навчальний процес. Також відповідно до пропозиції здобувачів виключили з циклу “Практична підготовка аспіранта” ОК “Педагогічний практикум (навчальна)” (див. НП <https://bit.ly/3fBaVOw>). У ході зустрічей з аспірантами ЕГ пересвідчилася, що вони також самостійно обирають теми дисертацій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та ПРН ОНП “Дизайн” враховують тенденції розвитку спеціальності 022 “Дизайн”. ОНП реалізується працівниками які беруть активну участь у різних наукових та дизайнерських проектах і є обізнаними з сучасними галузевими тенденціями. Окрім цього вони публікуються та стажуються у вітчизняних і зарубіжних ЗВО та є активними учасниками дискурсу з проблем мистецької й дизайнерської освіти. Окрім цього більшість мають авторські свідоцтва та патенти. У відомостях самооцінювання (ВСО) ґрунтовно висвітлено перелік ОК в яких відображено тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, а саме “Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування”, “Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики”, “Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій” “Актуальні проблеми предметно-середовищного дизайну”, “Естетичні проблеми дизайну”. У змісті ОНП “Дизайн” відсутнє безпосереднє врахування регіонального контексту. У ВСО написано, що ОНП враховувала стратегію розвитку української культури, що затверджена №119-Р від 01.02.2016 (<https://bit.ly/3i3lcVs>) та стратегію розвитку візуальної культури Харківської області 2020–2027 рр., що опікується Східний регіональний науково-мистецький центр НАМУ України, а також розробки регіональної стратегії культури та мистецтва Харківської області (<https://bit.ly/2RohvFz>, <https://bit.ly/3hYBChS>). Проте, під час інтерв'ю з гарантом Іваненко Т. та викладачами ЕГ засвідчила, що окрім вищесказаного, регіональний контекст також відображено в окремих ОК - “Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування” та “Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики”. У змісті цих дисциплін є модулі присвячені дизайну України, зокрема Харківської школи дизайну, а також теми з вивчення регіональних особливостей дизайну. Варто зазначити, що дана ОНП не обмежується регіональним контекстом, а орієнтована на широке коло здобувачів не тільки українських, а й іноземних. Проектна група провела огляд ОНП третього рівня вищої освіти вітчизняних і провідних закордонних ЗВО. Зокрема, під час формування ОНП, проаналізовано досвід Тбіліської державної художньої академії ім. А. Кутателадзе (кількість та відсоткові відношення загального блоку дисциплін та дисциплін професійного циклу) та Естонську академію мистецтв (перегляд ОК та досвід проведення звітних конференцій аспірантів).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт спеціальності для третього (освітньо-наукового) рівня відсутній. ОНП ґрунтується на фундаментальних твердженнях дизайну та результатах сучасних наукових досліджень у сфері інноваційного розвитку теорії і практики дизайну. Спрямована ОНП на пошук та формування нових методів наукового аналізу проблем дизайну, а також на пошук векторів розвитку науки в галузі дизайну в майбутньому, де окремою складовою є заохочення здобувачів до наукового прогнозування та моделювання нових форм дизайнерського аналізу. У ВСО ґрунтовно описано відповідність ПРН Національній рамці кваліфікацій для третього (освітньо-наукового) рівня. Після аналізу ОНП (2016, 2019, 2020) та силабусів навчальних дисциплін ЕГ дійшла висновку, що ОНП “Дизайн” дозволяє набуті аспірантам загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 022 “Дизайн”, визначених НРК для третього (освітньо-наукового) рівня, восьмого рівня НРК, третього циклу РК-ЄПВО. Загальні й фахові компетентності, а також ПРН ОНП цілком охоплюють знання, уміння і відповідність НРК. Варто зазначити, що в ХДАДМ розроблений внутрішній стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти (<https://bit.ly/2Rofqc5>) в якому представлені компетентності та ПРН які сфокусовані на отриманні дослідницьких навичок у сфері дизайну, що значно підвищує рівень ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

– Позитивною практикою є розроблений ХДАДМ внутрішній стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти; – ОНП “Дизайн” враховує галузевий та регіональний контекст; – Активне залучення здобувачів до перегляду та реалізації ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

– ЕГ не виявила недоліків ОП за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОНП “Дизайн” відповідають місії та стратегії розвитку ХДАДМ. Програма є актуальною в галузевому контексті, вона дозволяє досягти ПРН. ОНП уможливорює досягнення результатів навчання відповідно до вимог НРК для кваліфікаційного рівня доктора філософії. ЕГ вважає, що розроблений закладом внутрішній стандарт для третього рівня вищої освіти значно підвищує рівень ОНП. Дана програма має високий рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП “Дизайн” складає 48 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та та “Положенню про організацію освітнього процесу в аспірантурі у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3p6gUOD>). Цей обсяг розподілений таким чином: на обов'язкові компоненти спеціальності передбачено 32 кредити (66,7%), вибірковий компонент спеціальності складає 16 кредитів (33,3%).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до цілей структурно-логічна схема представленої ОНП дозволяє досягти ПРН. Освітні компоненти мають логічний взаємозв'язок, що відображено в структурно-логічній схемі ОНП. Розподіл кредитів між ОК нормативної частини ОНП є продуманим та реалістичним. У зв'язку з цим ЕГ відзначає логічну взаємопов'язаність нормативної частини ОП. Після аналізу ОНП (2016, 2019, 2020) та навчальних планів (НП) (2016, 2019, 2020) ЕГ пересвідчилася, що їх затвердження відповідає процедурам ЗВО та вимогам чинного законодавства. ЕГ також проаналізувала силабуси з усіх обов'язкових дисциплін і підтверджує, що ОК підпорядковані певній логіці навчання і викладання. В ОНП представлена матриця відповідності компетентностей і ПРН освітнім компонентам, проте в силабусах деяких ОК їх немає.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОНП показав, що вона містить у собі компоненти, які загалом відповідають предметній області третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – галузі знань 02 “Культура і мистецтво”, спеціальності 022 “Дизайн”. ОНП має чітку структуру, зміст структуровано за семестрами і роками навчання. Теоретичному змісту циклу дисциплін, що формують загальнонаукові компетентності та універсальні навички дослідника, відповідають ОК, що включають загальнонаукову, дослідницьку, мовну підготовку, якими аспіранти мають володіти та вміти застосувати на практиці, зокрема такі: “Філософія мистецтва”, “Іноземна мова в науковій діяльності”, “Методологія наукових досліджень в сфері мистецтвознавства”, “Актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства”, “Педагогічний практикум”. Спеціальній (фаховій) підготовці відповідають такі ОК: “Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування”, “Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики”. На основі опрацьованих силабусів (тематики та перелік завдань) ЕГ засвідчує, що зміст ОНП “Дизайн” відповідає предметній сфері.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія в університеті забезпечується процедурами формування індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Обсяг вибірових дисциплін становить 16 кредитів (33,3%), що відповідає вимогам чинного законодавства та “Положенням про організацію освітнього процесу в аспірантурі у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3p6gUOD>) та “Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3p4jIM4>). ЕГ проаналізувала перелік дисциплін за вибором, що вказаний в НП, їх є загалом 13 найменувань. Розподіл відбувається таким чином - аспірант має змогу обирати по одній дисципліні з кожного з 4-х блоків Циклу загальної підготовки: 1 блок (“Теорія і практика культурного моделювання”, “Мистецтво в контексті сучасного культурного процесу”), 2 блок (“Теорія і практика редагування наукового тексту”, “Культура наукової мови”), 3 блок (“Теорія і методика мистецької освіти”, “Моделювання педагогічної діяльності”, “Історія педагогіки”), 4 блок (“Управління науковими проектами”, “Організація наукової діяльності”, “Проектно-грантова діяльність”), а також з Циклу спеціальної підготовки (“Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій”, “Актуальні проблеми предметно-середовищного дизайну”, “Естетичні проблеми дизайну”). На даний час здобувачі мають можливість обирати тільки в межах своєї ОНП. Проте в проекті оновленої ОНП (2021 р), який розміщений на сайті для обговорення, вже наявні бази вибірових ОК як в ОНП так і з інших освітніх програм для різних рівнів освіти ХДАДМ (https://ksada.org/pdf/o22_ONP_2021.pdf). Усі опитані аспіранти, наукові керівники та керівники структурних підрозділів підтвердили можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію у здобувачів, а також вільний вибір дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У навчальному плані ОНП “Дизайн” у кожному семестрі є ОК науково-практичного характеру, які передбачають апробацію проміжних наукових результатів. Наприклад, уміння здійснювати пошукове моделювання та діагностування різних процесів та об'єктів у сфері дизайну відображено у дисциплінах “Методологія наукових досліджень в сфері мистецтвознавства” та “Актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства”. Процедура практичної підготовки в ЗВО регламентується “Положенням про педагогічну практику аспірантів у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3c1K8co>). У 5-му семестрі передбачено обов'язковий ОК “Педагогічний практикум” (3 кр.), що має на меті набуття аспірантом викладацьких

компетентностей, оволодіння навичками підготовки навчально-методичної документації, проведення аудиторних занять та позааудиторної роботи, а саме [поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальностей фахового напрямку “Дизайн”]. Програма практикуму передбачає виконання і подання керівникові звіту про проведену роботу під час практики та методичної розробки проведених семінарських та практичних занять. “Педагогічний практикум” здобувачі проходять на базі ХДАДМ про, що повідомила гарант Іваненко Т. під час зустрічі, а також було підтверджено звітами аспірантів які надали ЕГ в процесі акредитації (див. звіти). Задоволеність рівнем практичної підготовки засвідчили аспіранти даної ОНП під час зустрічі з ЕГ.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Перелік ОК ОНП “Дизайн” дає можливість аспірантам сформувавши комунікативні та організаторські навички. Навички (softskills) здобувачі отримують під час вивчення таких дисциплін, як “Філософія мистецтва”, “Іноземна мова в науковій діяльності”, “Педагогічний практикум”, “Культура наукової мови” та “Управління науковими проектами”. Це підтвердили аспіранти під час зустрічі з ЕГ. Здобуття м'яких навичок аспіранти здійснюють також беручи участь у конференціях, конкурсах тощо. Освітні компоненти ОНП “Дизайн” дозволяють здобувачам вищої освіти набувати соціальні навички (softskills).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Після аналізу ОНП “Дизайн” та НП ЕГ може стверджувати, що обсяг ОНП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) реалістично відбиває фактичне навантаження аспірантів, є відповідним для досягнення цілей і ПРН та регламентується “Положенням про організацію освітнього процесу у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3fs5UrD>) та “Положенням про організацію освітнього процесу в аспірантурі у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3p6gUOD>). Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 год. Загальне навантаження становить 48 кредитів (1440 годин). Розподіл між аудиторною та самостійною роботою складає 545 (37,9 %) та 895 (62,1 %) годин, що відповідає чинному законодавству, оскільки навчальний час, відведений на самостійну роботу студента регламентується навчальним планом і становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу. Навантаження студентів є збалансованим.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

На ОНП “Дизайн” не реалізується дуальна форма навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

– Зміст нормативної частини ОНП є збалансованим і поєднує комплекс дисциплін науково-теоретичного та практичного спрямування, що дозволяє аспірантам у повній мірі досягти ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

– У силабусах окремих ОК відсутні ПРН. Рекомендуємо внести їх.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП “Дизайн” чітко структурована, ОК сформовані за семестрами і роками навчання та логічно взаємопов'язані. Зміст дисциплін ОНП поєднує ОК, які відповідають визначеній предметній сфері та дозволяють досягти результатів навчання. Однак, виявлений ЕГ недолік потребує усунення і може бути виправлений у короткі терміни. Загалом ЕГ вважає, що освітня діяльність за ОНП “Дизайн” в контексті критерію 2 є відповідною рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання в аспірантуру ХДАДМ розміщені на офіційній сторінці закладу - розділ “Наука”, підрозділ “Аспірантура”, вкладка “Вступнику” (<https://bit.ly/3yUZ3Pk>). Тут подані всі необхідні матеріали для абітурієнта: інформація про період прийому та дати іспитів, перелік необхідних документів для вступника, “Правила прийому до аспірантури ХДАДМ”, “Програми фахових вступних випробувань”, а також вартість навчання. Прийом до аспірантури здійснюється на конкурсній основі особи, які мають вищу освіту та кваліфікацію спеціаліста або магістра, за відповідними джерелами фінансування. Здобуття ступеня доктора філософії здійснюється заочною та вечірньою формами навчання в межах ліцензованого обсягу відповідно до отриманих ліцензій. Правила прийому є чіткими та враховують специфіку кожної спеціальності ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому враховують особливості спеціальності та ОНП “Дизайн”. Зокрема, на представлену ОНП відбір відбувається за результатами вступного випробування з іноземної мови, філософії та історії та теорії дизайну. У програмі фахового вступного випробування з “Історії і теорії дизайну” детально розписані вимоги до іспиту: питання з історії дизайну та теорії дизайну, критерії оцінювання та перелік рекомендованої літератури (<https://bit.ly/34nyeoV>). Також чітко прописані вимоги до вступних випробувань з “Філософії” (<https://bit.ly/3oWUcIN>) та “Іноземної мови” (<https://bit.ly/3fthG5h>). Окрім вступних іспитів вступник повинен подати реферат або ксерокопії наукових публікацій, тематика яких є наближеною до сфери його наукових інтересів відповідно до напрямів наукових досліджень ОНП “Дизайн”. [Реферати або ксерокопії наукових публікацій для ознайомлення передаються на відповідні кафедри, де члени екзаменаційної комісії знайомляться зі структурою, змістом, логікою викладання матеріалу та переліком використаної літератури. На вступному іспиті зі спеціальності передбачена співбесіда за темою реферату, яка дозволяє оцінити рівень актуальності проблематики майбутнього дослідження].

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У здобувачів вищої освіти ХДАДМ, зокрема і ОНП “Дизайн”, є можливість зарахувати результати навчання отриманих у вітчизняних та закордонних ЗВО. У “Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність Харківської державної академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3oqKTjI>) представлений процес визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти, права та обов'язки, а також основні правила процесу для учасників академічної мобільності. На даний момент на ОНП “Дизайн” академічної мобільності здобувачів немає.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Практики визнання результатів навчання у неформальній освіті на цій ОНП не зафіксовано. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, висвітлені в документі “Про порядок визнання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв результатів навчання отриманих у неформальній освіті” (<https://bit.ly/3pouFi9>). Визнання результатів навчання у неформальній освіті дозволяється перед початком вивчення навчальних дисциплін. ЗВО визнає результати якщо студент отримав не менше 60 балів. Процедури визнання є прозорими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти при зустрічі з ЕГ засвідчили, що вони обізнані з усіма умовами зарахування результатів навчання в неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

— Доступ до положень які регулюють визнання результатів навчання є прозорими та зрозумілими.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

– Відсутність кредитної мобільності серед здобувачів вищої освіти ОНП. Рекомендуємо залучати аспірантів ОНП “Дизайн” до кредитної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньо-наукової програми та визнання результатів навчання експертна група вважає такими, що відповідають Критерію 3

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час реалізації ОНП використовується поєднання традиційних та інноваційних методів навчання, що сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, враховують принципи академічної свободи та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Це представлено у "Положенні про організацію освітнього процесу в ХДАДМ" (<https://bit.ly/34sNfWi>), та у "Положенні про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3ft4gGn>), у "Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3fsZZTj>). Вказане було підтверджено на зустрічах з гарантом Іваненко Т., академічним персоналом та здобувачами. У 2020 р. було оновлено склад і зміст ОНП. За ОНП основними видами навчальних занять є лекції, практичні та семінарські заняття, консультації. Основними методами навчання, відповідно до формулювання у силабусах до представлених ОК є лекційні та вербальні методи, які формують здатність до аналізу, систематизації, проектування, розробки інноваційних проєктів, реалізації нестандартних підходів у сфері професійної діяльності, методи ретроспективного та конструктивного моделювання. Ефективність освітнього процесу підтверджена доступом до необхідної аспірантам інформації: розклад (<https://bit.ly/3uuNfj6>), графік освітнього процесу (<https://bit.ly/2RPHhMs>), силабуси з відповідної ОК (<https://bit.ly/3utDyl9>). Контрольні заходи проходять у вигляді іспитів, заліків (у т.ч. диференційованих) та МКР. Студентоцентризований підхід та академічна свобода досягається здатністю аспірантів самостійно формулювати власні інтереси у виборі ОК відповідно ОНП та тематику наукових досліджень. Під час зустрічей зі здобувачами було підтверджено факт, що наукових керівників аспіранти обирали відповідно до обраної ними тематики і консультації з керівниками відбуваються регулярно у формі бесід, дискусій – офлайн та онлайн. У ХДАДМ відсутня загальна освітня платформа, і для консультування здобувачів за умов дистанційного навчання, за свідченням Кутателадзе В. та здобувачів, переважно використовують електронну пошту, платформу Zoom і месенджери. Під час зустрічі ЕГ з академічним персоналом встановлено, що Артеменко А. виклав курси, які він викладає, на платформу Edmodo. Оцінка якості реалізації дистанційного навчання у період карантину, проведена 18.05.2021 показала, що задоволених рівнем організаційної, інформаційної, соціальної, консультаційної підтримки аспірантів у ХДАДМ–85,7% опитуваних, 14,3% респондентів підтримкою задоволені частково (<https://bit.ly/3bZX9ms>). При інтерв'юванні аспірантів ЕГ переконалася у тому, що здобувачі мають можливість

реалізувати своє право на академічну мобільність, брати участь в органах студентського самоврядування та долучатися до наукових, мистецьких і культурних заходів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертна група під час зустрічей з різними фокус-групами засвідчила, що аспірантам своєчасно надається інформація про зміст дисциплін, очікуваних результатів та критеріїв оцінювання через відкритий доступ до силабусів на офіційному сайті ХДАДМ (<https://bit.ly/zutDyI9>). Зі слів Виноградової М. (3 р. навч.), на першому занятті викладачі повідомляють інформацію здобувачам. Аналіз ЕГ силабусів показав, що абсолютна більшість силабусів містять всі необхідні компоненти для інформації про ОК, а саме: способи комунікації з викладачем, пререквізити, навчальні матеріали та посилання, мету та завдання курсу, опис дисципліни, формати семестрового контролю і шкалу оцінювання, правила викладача, політики курсу, зокрема щодо академічної доброчесності, розподіл балів, критерії оцінювання, систему бонусів, рекомендовану літературу, отже дають здобувачу повну інформацію про ОК. Зі слів аспірантки Мартинюк Т. за умови бажання здобувача підвищити оцінку йому дають додаткове завдання. Під час зустрічі ЕГ з здобувачами підтвердилося їх задоволення доступністю інформації, пов'язаної з освітнім процесом. Опитування здобувачів освіти щодо оцінювання змісту, організації та якості освітнього процесу, проведене 31.03 – 07.04.2021 р. показало, що організаційна підтримка з боку відділу аспірантури ХДАДМ переважно більшість аспірантів повністю (72,4%) і в більшій мірі (25,8%) задовольняє.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання науково-дослідної роботи з освітнім процесом у ХДАДМ регламентовано низкою основних документів ЗВО. Серед них "Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3fsZZTj>). ЕГ ознайомила із силабусами і навчальними матеріалами, які підтвердили, що більшість ОК містять елементи досліджень. Основні наукові дослідження ОНП передбачено під час виконання дисертації. Поєднання навчання і досліджень забезпечується залученням аспірантів до виконання наукових тем кафедр: "Графічний дизайн України як засіб формування громадянської свідомості" (№ ДР 0117U001380), "Дизайн меблів: етнотрадиції та інновації у формоутворенні, технологіях виробництва і фаховій освіті" (№ ДР 0117U001384), "Інноваційні підходи формування дизайну сучасного предметно просторового середовища в умовах постіндустріальних трансформацій" (№ ДР 0117U001382), "Теорія і практика промислового дизайну в контексті екологічної парадигми" (№ ДР 0117U001523), "Парадигма промислового дизайну в умовах метамодернізму" (№ ДР 0119U003638). Аспіранти мають змогу брати участь у науково-практичних конференціях спільно з професорсько-викладацьким складом та публікувати результати досліджень у Віснику ХДАДМ <https://bit.ly/3e10CEj>. Про поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОНП у ЗВО свідчить залучення аспірантів до участі у регіональних, всеукраїнських та міжнародних заходах: конференціях, наукових та практичних проєктах (див. кр.10, підкр.10.4). При цьому, зі слів аспірантів кафедра надає всі необхідні консультації та керівництво. Цей факт підтверджується дипломами та сертифікатами учасників, які надано ЕГ під час акредитації. Про наукові досягнення аспірантів свідчить факт нагородження за наукову активність аспірантки ОНП «Дизайн» Величко Н. дипломом від МАРТІС «ЗОЛОТА ФОРТУНА» (2020) (<https://bit.ly/34gqLFa>). Аспіранти мають можливість реалізувати результати наукових досліджень у грантових програмах. Наприклад, Величко Н. (4 р. навч.) брала участь 2020 р. у грантовій програмі УКФ по проєкту "Мистецтво жити під час хіміотерапії" як дизайнер та верстальник (<https://bit.ly/3uCs2nt>). Під час інтерв'ю з академічним персоналом виявлено, що забезпечення поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми досягається використанням новітніх методів навчання, зокрема проблемним, навчальною дискусією та роботи в малих групах.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ під час бесіди з НПП було виявлено, що оновлення змісту силабусів навчальних дисциплін відбувається НПП регулярно за потреби і обговорюється на засіданнях відповідних кафедр або за необхідністю, що регламентовано "Положенням про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3ft4gGn>). Викладачі на ОНП здебільшого мають здобутки у сфері наукової діяльності та активно беруть участь у конференціях, публікують монографії, статті, у тому числі з аспірантами, що мають відношення до змісту ОНП (<https://bit.ly/3p5AoEt>). Підтвердженням для ЕГ є Таблиця відповідності науково-педагогічного персоналу ОНП Дизайн ліцензійним вимогам (<https://bit.ly/3oYUq2n>), а також інформація на сторінках відповідних кафедр. Наприклад, під час зустрічі ЕГ з НПП виявлено, що оновлення силабусу з дисципліни "Філософія мистецтва" відбулося при використанні останніх публікацій професора Артеменко А. Зі слів аспірантки Мудаліге О., роботи її керівника, Іваненко Т., активно використовуються в рамках вибіркової дисципліни «Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій». Оновлення наповнення дисципліни відбулось за рахунок включення матеріалів, які зібрано та систематизовано під час підготовки у докторантурі (2019). За свідченнями здобувачів, Альникова Є. та Величко Н., викладачі враховують їх побажання при оновленні робочих програм, та орієнтують завдання з

дисциплін на наукові дослідження кожного з аспірантів. Викладачі мають не тільки значний досвід наукової роботи, а і є визнаними професіоналами та творчими особистостями - є членами Співки дизайнерів України. Опитування, проведене робочою групою забезпечення якості освітньої діяльності ХДАДМ, щодо якісного вдосконалення дисциплін показало, що значна частина здобувачів (61,3%) вважають що необхідності у змінах немає, але 32,3% респондентів пропонують оновити зміст та скорегувати систему комунікації, також були висловлені думки, що окремі дисципліни або їх складові частини потребують якісного вдосконалення (6,4% респондентів) (<https://bit.ly/3wX9Y9t>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Розширення міжнародної діяльності є одним із пріоритетних напрямів розвитку ЗВО, як вказано у “Стратегії розвитку Харківської державної академії дизайну і мистецтв на 2021-2026 рік” <https://bit.ly/3coQSac>. Аналіз показав, що ЗВО підтримує міжнародні зв'язки з закладами освіти та культури, налагоджено співпрацю з Шанхайським товариством культури, науки і технології (КНР); Тбіліською державною художньою академією імені А. Кутателадзе (Сакартвело/Грузія); Державною академією образотворчих мистецтв, м. Єреван (Вірменія), Естонською академією мистецтв (Естонська Республіка) та ін. ЄГ було надано копії Міжнародних угод про співпрацю з закордонними закладами-партнерами. Викладачі беруть активну участь у міжнародних мистецьких проєктах та наукових зарубіжних заходах. Дослідження викладачів ОНП публікуються у міжнародних виданнях (Кривуц С.В. (2021) - *Muzeológia a kultúrnededíctvo* (WOS), Бондаренко І.В. (2019, 2020, 2021) – *Architecture Civil Engineering Environment* (WOS)). Викладачі беруть участь у закордонних конференціях (International Scientific Conference “Culture and Art in Contemporary Context”, Humanities and Social Sciences in Europe: Achievements and Perspectives, “Съвременни технологии в културно-историческото наследство” тощо), що підтверджено <https://bit.ly/3oYYq2n>. Навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОНП здійснюється з урахуванням завдань Стратегії інтернаціоналізації вищої мистецько-дизайнерської освіти в ХДАДМ (<https://bit.ly/3fZ07M6>). Академія надає освітні послуги для аспірантів-іноземців, на цей час проходять підготовку 6 іноземців. Положення про відділ по роботі з іноземними студентами є у вільному доступі на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3fCdZdC>). Зокрема, Лю Пейвей – здобувач (2 р. навч.) з Китаю, на зустрічі з ЄГ високо оцінив діяльність ХДАДМ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

– Індивідуальний підхід до здобувачів ЗВО та дотримання принципів академічної свободи. – Активне залучення здобувачів до участі у конкурсах, науково-практичних конференціях та інших заходах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

– У силабусах у списку джерел переважає література, що опубліковано до 2016 року. Рекомендуємо оновити список літератури в силабусах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Загалом, у ході зустрічей з НПП, здобувачами освіти та стейкхолдерами ЄГ пересвідчилась, що навчальний процес провадиться за принципами академічної свободи і студентоцентрованого підходу, а форми, і методи, які застосовуються при вивченні освітніх компонентів, загалом сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей і ПРН. В закладі навчання та дослідження поєднані під час реалізації ОНП. Аспіранти залучені до участі у регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференціях, наукових та практичних проєктах ОНП в цілому узгоджено з якісними характеристиками за усіма підкритеріями. ЄГ вважає, що, освітня діяльність за ОНП загалом відповідає Критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та система оцінювання аспірантів визначені у ХДАДМ "Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАДМ" (<https://bit.ly/34sNfWi>), у "Положенні про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3ft4gGn>) та прописані у силабусах навчальних дисциплін, які оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3utDyl9>). Після ознайомлення з силабусами ЕГ дійшла висновку, що в дисциплінах детально висвітлено методи та критерії оцінювання. Встановлено відповідність контрольних заходів до змісту компонентів ОНП. Основними формами контрольних заходів на ОНП є заліки та іспити. Під час інтерв'ю виявлено, що аспіранти отримують вичерпну інформацію щодо форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання на першому занятті з кожної дисципліни і для них критерії оцінювання у цілому є чіткими та зрозумілими. Однак в більшості силабусів не представлено розподіл балів за деякими видами робіт та темами, що не дає аспіранту зрозуміти як формується загальна оцінка за дисципліною.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти 02 "Культура і мистецтво" спеціальності 022 "Дизайн" відсутній. Атестація здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до діючих державних нормативно-правових документів та прописана у "Положенні про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3ft4gGn>, п.10.13). Згідно з ним [державна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійною або спеціалізованою вченою радою академії або іншого закладу вищої освіти (наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації]. Захист дисертації регламентується "Порядком підготовки та захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії у ХДАДМ" (<https://bit.ly/34vCLWf>). Обов'язковими компонентами форми атестації здобувачів є педагогічний практикум (<https://bit.ly/3i5UUSy>), що має на меті набуття аспірантом викладацьких компетентностей та докторський іспит (регламентований Програмою до докторського іспиту з ОНП Дизайн спеціальності 022 Дизайн <https://bit.ly/3cELLg8>), який є формою підсумкового контролю рівня знань аспірантів з фахових дисциплін і проводиться на третьому рівні навчання та приймається комісією, що призначена наказом ректора. Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є атестація – звітування про фактичний стан виконання запланованих на півріччя у індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта та проводиться на розширеному семінарі кафедри за відповідною ОНП двічі на рік (<https://bit.ly/3ft4gGn>, п. 10.6, 10.7). Форми поточного контролю аспірантів з навчальної дисципліни, зокрема перелік обов'язкових індивідуальних робіт, та критерії їх оцінювання визначає силабус/робоча програма навчальної дисципліни (<https://bit.ly/3uvnqPX>), що знаходяться у вільному доступі на сайті академії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Інформація, що стосується процедурних аспектів проведення контрольних заходів у ЗВО, детально викладена у "Положенні про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ" (<https://bit.ly/3ft4gGn>), що дає змогу прослідкувати відкритість та прозорість критеріїв оцінювання учасникам освітнього процесу. Ця інформація також представлена в силабусах ОК, що представлені у вільному доступі на сайті ЗВО та доводиться до відома аспірантів на першому занятті кожного семестру. Ця інформація підтверджена ЕГ під час опитування здобувачів аспіранткою Марією В. (4 р. навч.). Процедури запобігання та врегулюванню конфліктів інтересів регламентуються "Положенням про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі та освітньому середовищі ХДАДМ" (<https://bit.ly/3fAVNAP>) та п.14 "Положення про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у Харківській державній академії дизайну і мистецтв" (<https://bit.ly/3ft4gGn>). Вирішення конфліктних ситуацій, що стосуються аспірантів, відбувається у правовій площині відповідно до Законодавства України, порядку, визначеному "Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Харківської державної академії дизайну і мистецтв" (<https://bit.ly/3wLyQRq>), "Положенням про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв" (<https://bit.ly/3vWcYEx>), а також згідно із Етичним кодексом ученого України. Під час опитування з представниками ЗВО ЕГ відмічено позитивну практику запобігання конфліктів інтересів на ОНП шляхом викладання дисциплін двома викладачами. Наприклад, в межах дисципліни "Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики" лекційні заняття проводить професор Даниленко В., семінарські – доцент Кутателадзе В. і підсумковий контроль здійснюється двома викладачами. Виключає суб'єктивність оцінювання застосування тестової системи, наприклад "Іноземна мова в науковій діяльності" та залучення до оцінювання здобувачів освітнього процесу ОК "Естетичні проблеми дизайну". Це регламентовано «Положенням про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі та освітньому середовищі ХДАДМ» (<https://bit.ly/3fAVNAP>). Випадків конфліктів, пов'язаних з проведенням контрольних заходів, у тому числі випадків необ'єктивності екзаменатора, за інформацією отриманою

на зустрічах, на ОНП не зафіксовано. У ЗВО є “скриньки довіри”, про які здобувачі знають і будуть звертатися за необхідності.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В академії розроблено і дотримується нормативна база щодо політики, стандартів і процедур забезпечення академічної доброчесності, що регламентовано документами у вільному доступі "Положенням "Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв" (<https://bit.ly/3vwCYEx>). З метою формування освітнього середовища створюється комісія з розгляду порушень академічної доброчесності на рівні факультетів та підрозділів Академії строком на два роки. Склад Комісії ХДАДМ затверджується на засіданні Вченої ради академії (<https://bit.ly/3fD6tPE>). Одним з заходів дотримання академічної доброчесності є перевірка наукових робіт і публікацій аспірантів на плагіат за допомогою ліцензійної програми StrikePlagiarism (<https://bit.ly/3tyoWOP>) з періодом користування до 31 грудня 2021 року. Ця інформація підтверджена гарантом ОНП Іваненко Т. та Бондаренко І. Додатково систему запобігання та виявлення академічного плагіату, яка поширюється на наукові та навчальні роботи НПП ЗВО та здобувачів, прописано у розділі 8 “Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХДАДМ” (<https://bit.ly/3gnfXPO>). На мистецькі твори та вироби викладачами та студентами оформлено Свідоцтва про авторські права для захисту прав інтелектуальної власності. Під час інтерв'ю зі здобувачами ВО виявилось, що їх знання про політику академічної доброчесності є повними і вони самостійно проводять перевірку на плагіат своїх робіт. Аспірантами було підтверджено, що рукописи дисертацій, статей поданих до опублікування у періодичних наукових виданнях та рефератів обов'язково безкоштовно перевіряються на плагіат. За час реалізації ОНП “Дизайн” випадків виявлення порушень академічної доброчесності не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

– Високий рівень обізнаності аспірантів в політиці академічної доброчесності, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

– Відсутність розподілу балів за деякими видами робіт та темами в силабусах ОК. Рекомендуємо додати їх.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Інформація щодо форм та правил проведення контрольних заходів та атестації здебільшого заздалегідь оприлюднюється та є доступною для всіх учасників освітнього процесу, що підтверджується відсутністю ситуацій, пов'язаних із необ'єктивністю екзаменаторів, конфліктних моментів, оскарженням результатів контрольних заходів. ЗВО послідовно дотримується політики, стандартів і процедур академічної доброчесності

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши надані документи, ЕГ під час онлайн зустрічі з академічним персоналом ЕГ встановила високий рівень академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників та відповідність тим освітнім компонентам, які вони викладають на цій ОНП. Документальним підтвердженням є наявні дипломи про вищу освіту, наукові ступені, а також атестати про вчене звання, документи про підвищення кваліфікації. Професійну складову ОНП забезпечує 18 викладачів/ок, з них 5 професорів (Даніленко В.Я., Бойчук О.В., Алфьорова З.І., Артеменко А.П., Соколюк Л.Д.), 12 доцентів (Іваненко Т.О., Кутателадзе В.В., Лагода О.В., Єрмакова Т.С., Бондаренко І.В., Кривуц С.В., Тарасов В.В., Токар М.І., Петухова О.І., Борбонюк В.О., Долуда А.О., Сушко В.А.), та 1 ст.викладач (Голтвеницька М.В.). ЕГ проаналізовано таблицю з відомостями про викладачів (див. табл. НПП). Крім того, аналіз ЕГ авторських наукових розробок науково-педагогічних працівників у певних наукометричних базах та пошукових системах також засвідчив відповідність досліджень викладачів щодо змістового наповнення тих дисциплін, які вони забезпечують на ОНП. Зокрема, у GoogleScholar сторінка канд. мист. Іваненко Т.О. (<https://bit.ly/3fy4dcr>) містить 15 наукових робіт, які присвячені актуальним проблемам практики візуальних комунікацій, сторінка канд. мист. Бойчука О.В. (<https://bit.ly/34wiEg6>) містить 23 наукових роботи, які присвячені актуальним напрямкам і тенденціям дизайн-проекування, сторінка канд. мист. доц. Васіної О. (<https://bit.ly/3amt8wt>) містить 16 наукових робіт, присвячених проблемам сучасного дизайну, в т.ч., формоутворенню і роботі в матеріалі, сторінка канд. мист. Бондаренка Б. (<https://bit.ly/3tAsrY6>) містить 15 наукових робіт, присвячених інноваційним підходам в дизайні предметно-просторового середовища. Узгодженістю із академічною кваліфікацією викладачів ОП є високі професійні активності НПП згідно з чинними Ліцензійним умовам впровадження освітньої діяльності, що забезпечується підвищенням кваліфікації та стажуванням, членством у Національній спілці дизайнерів України, наявністю авторських свідоцтв на промислові зразки та права на твір. НПП, які викладають на ОП, проходять наукові стажування за кордоном, що підтверджено відповідними сертифікатами (див. стажування). Чотири наукових керівника мають сертифікати B2 зі знання англійської мови (Бондаренко І., Іваненко Т., Єременко І., Лагода О.)

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ЗВО процедури конкурсного добору викладачів визначені структурованими, зрозумілими, загальнодоступними документами: "Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Харківської державної академії дизайну і мистецтв та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://bit.ly/34LiT1H>. Для організації конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників наказом ректора утворюється конкурсна комісія. В порядку передбачені процедури, направлені на оцінювання рівня професіоналізму претендента на посаду НПП, що враховують: підтвердження наявності вищої освіти відповідної галузі та спеціальності, наукового ступеня за спеціальністю та/або вченого звання за профілем кафедри, особисті результати за рейтингом викладацької діяльності (монографії, підручники, посібники, методичні рекомендації, наукові публікації у фахових та закордонних виданнях, стажування, участь у закордонних конференціях тощо), результати опитування здобувачів вищої освіти (за необхідністю), за необхідності провести пробне заняття в присутності представника(-ів) відповідної кафедри, що вважається позитивною практикою ЗВО. Процедура відбору відбувається відкрито шляхом обговорення на кафедрі, після чого затверджується таємним голосуванням та передаються на розгляд вченій раді факультету. ЕГ встановлено, що конкурсний відбір проводиться в умовах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Під час онлайн бесіди з науково-педагогічними працівниками та керівним складом ЗВО виявлено, що процедура, визначена в документі, відповідає дійсності.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час інтерв'ю з викладачами та здобувачами вищої освіти ЕГ підтверджено залучення роботодавців до формування та оновлення ОНП. Основний роботодавець випускників ОНП "Дизайн" - ХДАДМ. Крім того в підготовці кадрів вищої кваліфікації з подальшим працевлаштуванням зацікавлені інші ЗВО України. ОНП отримала позитивні відгуки-рецензії від керівників кафедр, що мають потребу у випускниках ОНП "Дизайн" (<https://bit.ly/3fNVQIE>). Серед них завідувачка кафедри інноваційних технологій дизайну архітектурного середовища Харківського національного університету будівництва та архітектури доктор архітектури, професор Фоменко О. та директор Українського науково-дослідного інституту дизайну та ергономіки п. Свірка В. Завідувачка кафедри "Дизайн" Черкаського державного технологічного університету д.т.н., професор Романенко Н., як представник роботодавців під час розмови з ЕГ зазначила, що вона надала схвальний експертний висновок до ОНП "Дизайн".

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Академія залучає професіоналів-практиків шляхом організації відкритих лекцій, круглих столів, майстер-класів відомих українських та зарубіжних спеціалістів з галузі дизайну (випускник кафедри дизайну ХДАДМ О. Бабич

(<https://bit.ly/3vEBd8h>); науковий дослідник ленд-арту Кохан Н., доцент Навчально-наукового інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка). У квітні 2019 року відбулись лекції та зустрічі із членами журі Міжнародного триенале еко-плакату "4-й БЛОК" (<https://bit.ly/2R52cuE>). Виступ доктора мистецтвознавства В. Косіва (<https://bit.ly/3vBmYkN>); творча зустріч із сучасним концептуальним митцем Masaaki Hasegawa (Токіо, Японія) (<https://bit.ly/2R527qQ>); зустріч із американським фахівцем з кінематографічних спецефектів Мамутом Є. (<https://bit.ly/3vDRNVN>). Академія тісно співпрацює з провідними українськими ЗВО, зокрема з Харківським університетом імені В. Н. Каразіна шляхом участі у наукових студіях (<https://bit.ly/3i4dt9G>). Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації ХДАДМ враховує дослідницьку проблематику Східного регіонального науково-мистецького центру НАМ України, що відображається в спільному залученні до проведення науково-творчих заходів експертами галузі (<https://bit.ly/3fUAXLT>). Експертна група відмітила, що дана співпраця відбувається на добровільних засадах.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процес професійного розвитку викладачів регулюється "Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників" <https://bit.ly/3p6qAZr>. Даним документом регламентується процедура, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників. У ході спілкування з академічним персоналом, адміністрацією ХДАДМ, виявлено що ЗВО надає можливість викладачам проходити науково-методичне стажування (Сертифікат міжнародного зразку) та підготовку та складання іспиту з англійської, німецької, польської мов (на рівні B2) відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (Cambridge English Certificate) у Вищій лінгвістичній школі у Польщі (м. Ченстохова), що є провідною щодо впровадження у освітній процес інноваційних технологій (он-лайн студій) (<https://bit.ly/3vCorXY>). ЕГ ознайомила з копіями сертифікатів про проходження закордонних стажувань, копіями документів, що засвідчують інші види професійного розвитку викладачів, зокрема: Бондаренко І., Іваненко Т., Єременко І., Лагода О. отримали сертифікат B2 у 2018 р., доцент О. Лагода пройшла міжнародне стажування у 2016 та 2017 рр., доценти Васіна О., Бондаренко І., Опалев М., пройшли міжнародне стажування у 2018–2019 рр., Кривуц С. — у 2020 р. (див. табл. стажування). За опитуванням викладачів рейтинг складається об'єктивно та оприлюднюється.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО сформульовані та оприлюднені положення та заходи, що заохочують розвиток викладацької майстерності. Для заохочення й стимулювання НПП до ініціативного та творчого вирішення поставлених завдань, високопрофесійного виконання службових обов'язків, зміцнення трудової та виконавчої дисципліни у ХДАДМ функціонує система стимулювання розвитку викладацької майстерності, яка регламентується: "Статутом Харківської державної академії дизайну і мистецтва" (<https://bit.ly/3wGGah5>); "Колективним договором" (<https://bit.ly/3vDDKjc>); "Положенням про преміювання працівників ХДАДМ" (<https://bit.ly/3i2jCmH>). Моральним заохоченням до якісного здійснення професійної діяльності, розвитку викладацької майстерності є відзначення кращих викладачів у звітах ректора, проректорів, деканів, вручення нагород різних відомств та установ: були відзначені преміями НПП, що викладають за ОНП «Дизайн», а також наукові керівники аспірантів: професори Бондаренко І., Трегуб Н., доценти Кутателадзе В., Васіна О., Іваненко Т., Ганоцька О., Опалев М., Єременко І., Петухова О., Єрмакова Т., Борбунюк В. (Наказ № 312-03 від 3.12.2019 р.). Також, за поданням ХДАДМ, доцента Опалева М. відзначено у 2018 році почесним званням переможця Конкурсу «Вища школа Харківщини - кращі імена» в номінації «Викладач професійно-орієнтованих дисциплін»; професора Бойчука О. відзначено у 2019 році почесним званням переможця Конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (<https://bit.ly/3fyHU67>). У 2020 році дипломи та медалі «Народна шана українським науковцям 1918–2018» від Національної академії наук України отримали доценти Бондаренко І., Кутателадзе В., Іваненко Т., Кривуц С. (<https://bit.ly/34rqLFa>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

— Високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації програми, що дозволяє забезпечити цілі і ПРН; — Якісна та прозора інституційна практика відбору персоналу та зрозуміла процедура обрання на посаду НПП — налагоджена система преміювання та стимулювання НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

— Слабка залученість роботодавців до реалізації освітнього процесу. Рекомендуємо ширше залучати роботодавців та стейкхолдерів при оновленні ОНП ОНП «Дизайн» та при проведенні аудиторних занять.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому представлена ОНП «Дизайн» відповідає 6 критерію. Варто відзначити, що викладачі які забезпечують ОНП «Дизайн», відповідають академічній та професійній кваліфікації відповідно до дисциплін, які вони забезпечують. Налагоджена співпраця з професіоналами-практиками, які діляться досвідом реалізації власних успішних проєктів. ЗВО забезпечує умови для професійного розвитку викладачів та систематично преміює і стимулює НПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група з'ясувала, що фінансова та матеріально-технічна база ХДАДМ здатна належним чином забезпечити реалізацію цілей та ПРН ОНП «Дизайн». На офіційному сайті академії у розділі «Фінансові документи» (<https://bit.ly/2S193pn>) оприлюднено звіти про надходження і використання коштів, кошториси, штатні розписи із річними фондами зарплати НПП та адміністрації ЗВО. У вільному доступі за посиланням (<https://bit.ly/3fx6dS1>) розміщено інформацію щодо процедури закупівель - річні плани закупівель, положення про тендерний комітет ХДАДМ, положення про уповноважену особу. Огляд МТБ показав, що аудиторії для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти обладнані мультимедійними проєкторами, панелями та комп'ютерами. Завідувачка лабораторії комп'ютерних технологій Онищенко Т. проінформувала, що ЗВО має понад 100 комп'ютерів, які мають ліцензійну операційну систему та оснащені як загальним програмним забезпеченням (Windows XP, Windows X, Microsoft Office) так і спеціалізованим (Adobe master collection, Adobe design premium, Adobe Illustrator, Adobe InDesign, Photoshop, AutoCAD, 3d max). ХДАДМ використовує ліцензійну програму перевірки наукових робіт на наявність плагіату - Strike Plagiarism, а також має вільний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science Core Collection. Бібліотека академії має 4 читальних зали та конферен-зал, в якому відбуваються круглі столи, семестрові та річні звіти аспірантів. За словами директорки бібліотеки Грінченко Н. фонд наукових досліджень становить 86 примірників авторефератів і дисертацій, якими можуть користуватися аспіранти під час написання власних наукових робіт. Бібліотека має фонд рідкісних книг, яким активно користуються дослідники, електронний каталог та репозитарій, над розробкою та вдосконаленням якого працюють співробітники бібліотеки. ЗВО має додаткову інфраструктуру - Україно-китайський центр дистанційної освіти та Центр китайської культури, який слугує місцем проведення захистів дисертацій докторів філософії та місцем зустрічей з митцями даної галузі; культурно-просвітницький центр, музей-лабораторію «4 Блок», який зберігає колекцію плакатів, що представляють досягнення художників України і світу; виставковий простір «HudpromLoft»- виставкова зала та мистецький хаб для творчих акцій студентів та викладачів; актову залу, в якій відповідно до положення (<https://bit.ly/2R9EgGE>) діє студентська театральна студія. У ХДАДМ є власний буфет-їдальня, простір для відпочинку, гуртожиток, спортивна зала.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Аналіз показав, що ХДАДМ забезпечує доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів здобувачів вищої освіти та НПП ОНП «Дизайн» на безоплатній основі. У результаті спілкування з фокус групами, ЕГ з'ясувала, що доступ до ресурсів бібліотеки, електронних каталогів, матеріально-технічного забезпечення усіх учасників освітнього процесу відбувається безоплатно. Здобувачка Величко Н. (4 р.навч.) проінформувала, що аспіранти мають безкоштовний доступ до міжнародної наукометричної бази Scopus та мають можливість публікування наукових статей у Віснику Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Аспірантка Курцева О. (2. р.навч.) розповіла, що здобувачі можуть звернутися до бібліотеки ХДАДМ і безкоштовно перевірити свої наукові роботи у програмі Strike Plagiarism.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Експертна група пересвідчилася, що освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів третього рівня вищої освіти, що навчаються на ОНП «Дизайн». Питання безпеки середовища в академії контролюється

положенням «Про організацію освітнього процесу у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://bit.ly/3c8JB8e>) та правилами внутрішнього розпорядку для працівників і студентів ХДАДМ (<https://bit.ly/2Tknxkv>). Огляд матеріально-технічної бази показав, що в академії функціонує протипожежна система, кожен поверх обладнаний вогнегасниками, планами евакуації та вказівниками на аварійні виходи. Для комфортного навчання та перебування здобувачів у ЗВО наявна їдальня, зона буфету, спортзал, гуртожиток. Гуртожитком забезпечуються і здобувачі третього рівня вищої освіти. Психологічну підтримку та необхідні консультації всі учасники освітнього процесу можуть отримати, звернувшись до психолога. Контактний номер телефону служби психологічної підтримки розміщений на офіційному сайті академії за посиланням (<https://bit.ly/2R6fkzI>). Під час спілкування з психологом Більдер Н., ЕГ з'ясувала, що найчастіше здобувачі звертаються з особистісними проблемами і питаннями, що пов'язані з використанням психологічних знань під час педагогічної чи практичної діяльності. Для здобувачів проводять спеціальні спецкурси та тренінги, серед них «Психологія реклами», «Тренінг креативності» тощо. Аспірантка Бондаренко К. (1 р.навч.) підтвердила, що особисто не потребувала психологічної допомоги, однак поінформована про можливість її надання в Академії. Відповідно до положення «Про юридичну службу Харківської державної академії дизайну і мистецтв» (<https://bit.ly/3fQe5gg>) аспіранти мають можливість отримати безкоштовну юридичну консультацію. З метою розуміння потреб здобувачів, ХДАДМ проводить регулярні опитування аспірантів з приводу якостей та характеристик освітнього середовища академії (<https://bit.ly/2TrOa09>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ХДАДМ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів третього рівня вищої освіти ОНП «Дизайн» на належному рівні. Під час зустрічі аспіранти проінформували про високий рівень надання організаційної та консультативної підтримки у вирішенні будь-яких питань відділом аспірантури академії. Здобувачі Мудаліге О. (1 р.навч.), Виноградова М. (3 р.навч.), Курцева О. (2 р.навч.), Мартинюк Т. (3 р.навч.) повідомили про якісну комунікацію та партнерські стосунки з науковими керівниками. Освітню підтримку з реалізації науково-дослідної роботи надає Бібліотека ХДАДМ та Рада молодих учених. За словами Єрмакової Т. за сприяння Ради молодих вчених аспіранти готують наукові публікації до журналів, що індексується міжнародній наукометричній базі Web of Science Core Collection. Інформаційна підтримка здобувачів полягає у наповненні сайту академії інформацією про організацію освітнього процесу, положеннями та нормативно-правовими актами, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а також комунікацію із здобувачами через групи у соціальних мережах - Telegram, Facebook, Instagram. Консультативну підтримку аспірантів забезпечують різні підрозділи академії: відділ аспірантури, наукові керівники, штатний психолог, юрист-консультант. Зокрема, здобувачка Бондаренко К. (1 р.навч.) підтвердила, що особисто не потребувала психологічної допомоги, однак поінформована про можливість її надання в Академії. Соціальна підтримка здобувачів здійснюється шляхом надання матеріальної допомоги аспірантам відповідно до положення «Про порядок надання матеріальної допомоги, преміювання та матеріального заохочення студентів та аспірантів ХДАДМ» (<https://inlnk.ru/WGZ2j>). Факт преміювання підтвердила головна бухгалтер Малогулко О., яка проінформувала, що аспіранти, які отримують академічну стипендію забезпечуються матеріальною допомогою. ХДАДМ проводить опитування здобувачів вищої освіти стосовно рівня задоволеності навчанням та викладанням за ОНП, наданням освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки (<https://bit.ly/3ySNvMa>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група пересвідчилася, що ЗВО постійно працює над удосконаленням умов для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. У своїй діяльності ХДАДМ керується положенням «Про організацію інклюзивного навчання в Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://bit.ly/34xvFAD>), наказом ректора «Про порядок супроводу (надання допомоги) осіб, що потребують допомоги у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://bit.ly/34EHPHL>). Під час огляду матеріально-технічної бази академії, експертна група з'ясувала, що вхідні зони корпусів ХДАДМ обладнані пандусами. Навчальний корпус №2 є пам'яткою архітектури, тому для забезпечення умов з реалізації прав здобувачів з особливими освітніми потребами створено спеціальний бічний вхід із вмонтованим пандусом. Гарант ОНП «Дизайн» Іваненко Т. проінформувала, що на освітньо-науковій програмі навчається здобувачка Катріченко К. (3 р.навч.), яка має особливі освітні потреби (аспірантка погано пересувається). У зв'язку з цим структурні підрозділи ЗВО розробляють розклади з урахуванням цих потреб і використовують для навчання аспірантів лише аудиторії на 1 поверсі. Під час зустрічі із фокус групою здобувачів, ЕГ з'ясувала, що Катріченко К. (3 р.навч.) є активним учасником освітнього процесу. Так здобувачка є розробником теми з реалізації інклюзивної освіти - «Інклюзивний підхід до формування дизайну навчального простору загальноосвітньої школи».

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій у ХДАДМ прописана у внутрішніх документах ЗВО і є доступною для всіх учасників освітнього процесу. Так, на офіційному сайті академії розміщено «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі та освітньому середовищі ХДАДМ» (<https://bit.ly/2SDE7eW>). Антикорупційні заходи ЗВО регулюються Антикорупційною програмою та положенням «Про комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми» (Додаток 2 до антикорупційної програми) (<https://bit.ly/3wCvv74>). У результаті спілкування з фокус-групами, експертна група з'ясувала, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з процедурою оскарження та вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальним домаганням, дискримінацією, корупцією. Здобувачі Тютькіна І. (1 р.навч.), Мудаліге О. (1 р.навч.) засвідчили, що подібних ситуацій за час навчання на ОНП не було. На сайті академії за посиланням (<https://bit.ly/3yJn1ga>) розміщена електронна скринька довіри, куди кожен охочий може надіслати свої зауваження та пропозиції. Крім того ХДАДМ проводить опитування здобувачів третього рівня вищої освіти щодо випадків сексуальних домагань, сексизму та інших видів дискримінації в освітньому середовищі, що знаходяться у вільному доступі на сайті академії (<https://bit.ly/3wO1wZI>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

– Фінансова та матеріально-технічна база ХДАДМ належним чином забезпечує реалізацію цілей та програмних результатів навчання ОНП «Дизайн»; – Створено сприятливе освітньо-наукове середовище, що уможливорює здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня успішно реалізувати освітню та наукову складову ОНП; – Академія здійснює якісну інформаційну, освітню, організаційну, консультативну, соціальну підтримку здобувачів. Позитивною практикою є проведення опитувань стосовно рівня консультативної, інформаційної, соціальної підтримки та якості освітнього середовища ЗВО; – ХДАДМ сформовано безпечне середовище для життя та здоров'я аспірантів. Психологічну підтримку та відповідні юридичні консультації можуть отримати всі учасники освітнього процесу безоплатно; – ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

– ЕГ не виявила недоліків ОНП за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ відзначає, що освітнє середовище та матеріально-технічні ресурси відповідають вимогам ОНП. ЗВО дбає про його безпеку, забезпечує якісну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну (психологічну, юридичну) та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-науковою програмою. Позитивною практикою є підтримка осіб з особливими потребами та їх активна участь в освітньому процесі. На думку ЕГ, ОНП має високий рівень узгодженості і кореляції із вимогами підкритеріїв Критерію 7

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП «Дизайн» відбувається відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)» (<https://bit.ly/2SokSwb>), «Положення про організацію освітнього процесу у ХДАДМ» (<https://bit.ly/3fRjjZm>), «Положення про робочу групу із забезпечення якості вищої освіти» (<https://bit.ly/34zJQoE>). Оновлення та перегляд ОНП «Дизайн» у 2019 році відбулися у результаті проведення міжфакультетських семінарів. Так, Бондаренко І. на одному із засідань запропонувала розширити перелік вибіркових дисциплін і додати дисципліну - «Естетичні проблеми дизайну». На черговому засіданні Бойчук О. та Іваненко Т. запропонували зменшити викладання до одного семестру навчальних дисциплін «Актуальні напрями і тенденції дизайн-проектування», «Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій», «Естетичні проблеми дизайну», «Актуальні проблеми предметно-середовищного дизайну» та дістали підтримку із збоку здобувачів (див.протокол.).

Результатом перегляду ОНП у 2020 році став перерозподіл аудиторних годин деяких ОК. Також на прохання здобувачів було виключено з навчального плану ОК «Педагогічний практикум (навчальна)» (див. НП <https://bit.ly/3fBaVOw>). Моніторинг зауважень до ОНП у 2021 році відбувається шляхом проведення опитувань здобувачів (<https://bit.ly/3fVpDyV>), та через озайомлення з проектом ОНП за посиланням (<https://bit.ly/3wCvT5w>). Роботодавці також мають можливість ознайомитися із проектом ОНП і надсилати свої відгуки, рецензії та пропозиції за вказаною електронною адресою. У ЗВО функціонує Робоча група із забезпечення якості, яка збирає та аналізує результати опитувань та надані пропозиції. Відповідно до ВО Робоча група з НПП переглядає зауваження, ініціює перегляд ОНП, вносить зміни [та представляє ОНП до розгляду та затвердження на Вченій раді академії]. За словами Єрмакової Т., до затвердження ОНП Вченою радою академії, проект ОНП перебуває на розгляді Ради молодих учених академії.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У результаті зустрічі зі здобувачами третього рівня вищої освіти експертна група встановила, що здобувачі долучаються до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Зокрема у 2019 році на засіданні розширеного міжкафедрального семінару (див.протокол.) аспірантом Філем О. було запропоновано усунути з теоретичний (лекційний) блок з педагогічної практики аспірантів, у зв'язку з певним дублюванням матеріалів з дисциплінами «Моделювання педагогічної діяльності» та «Теорія і методика мистецької освіти». Під час опитування фокус-групи здобувачів Філь О. (нині випускник ОНП «Дизайн») підтвердив свою участь у перегляді ОНП. У 2020 р. оновлення ОНП «Дизайн», за ініціативою здобувачів, передбачало виключення з навчального плану ОК «Педагогічний практикум (навчальна)» та оптимізацію навчального плану загалом. Цього ж року було проведено опитування аспірантів з метою врахування їх пропозицій при розробці та перегляді ОНП. Опитування проводилися анонімно і передбачали відповіді на питання: чи задовольняє Вас освітня програма, за якою Ви навчаєтесь в аспірантурі; чи відповідає структура ОНП Вашим очікуванням; яка частка навчальних дисциплін потребує якісного вдосконалення, тощо <https://bit.ly/3wIDmjs>. Аспірантка Величко Н. (4 р.навч.) повідомила, що входить в Робочу групу із забезпечення якості вищої освіти ХДАДМ і у зв'язку з цим долучилася до формування запитань анкет для опитування здобувачів. При цьому робоча група приділяла особливу увагу процедурі організації опитування. Для цього було створено Google форми із постійним доступом і можливістю заповнити форму у будь-який зручний для здобувача час. Голова Ради молодих учених Єрмакова Т. проінформувала, що до Ради молодих учених надходять проекти ОНП, відбувається їх обговорення, у результаті яких надаються зауваження та пропозиції Вченій раді академії (<https://bit.ly/34vsTf1>). На даний момент для обговорення на сайті ХДАДМ оприлюднено проект ОНП «Дизайн» 2021 року (<https://bit.ly/3g1asEz>). Аспіранти підтвердили свою обізнаність з проектом і готовність надавати свої пропозиції.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Аналіз показав, що процедура залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості прописана у положенні «Про організацію освітнього процесу у ХДАДМ» (<https://bit.ly/2S1aLHj>), «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)» (<https://bit.ly/3p83rpn>). У результаті спілкування із роботодавцями, ЕГ з'ясувала, що вони є активними учасниками реалізації освітнього процесу. На сторінці відділу аспірантури розміщено Рецензію на освітньо-наукову програму «Дизайн» завідувачки Кафедри інноваційного дизайну архітектурного середовища Харківського національного університету будівництва і архітектури Фоменко О. (<https://bit.ly/34усK8O>). За наступним посиланням (<https://bit.ly/3с8f3n9>) можна ознайомитися із експертним висновком завідувачки Кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету Романенко Н., що складений за результатами ознайомлення з ОНП. Рекомендації стосовно виділення в ОНП проблематики нормативно-правового забезпечення дизайнерських робіт та можливості роботи з дизайн-ергономічною документацією надає директор Українського науково-дослідного інституту дизайну та ергономіки Свірко В. І <https://bit.ly/3с2wIwn>. Для залучення широкого кола роботодавців та інших зацікавлених осіб на сайті академії розміщено проект ОНП «Дизайн» (<https://bit.ly/3fGudT3>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Експертна група з'ясувала, що на момент акредитації ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти, процедура моніторингу, аналізу та врахування інформації стосовно працевлаштування випускників тільки розробляється. Відділ аспірантури ХДАДМ обговорює шляхи комунікації та взаємодії з випускниками даної ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що внутрішня система забезпечення якості вищої освіти ЗВО вчасно реагує на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності. Зокрема, Робочою групою із забезпечення якості освіти ХДАДМ було проведено опитування здобувачів третього рівня вищої освіти на предмет оцінки якості реалізації дистанційного навчання у період карантину (<https://bit.ly/3i6gflQ>). Опитування виявило низку проблем у процесі переходу на дистанційне навчання. Член робочої групи Надобко С. повідомив, що за кожним моніторинговим опитуванням і підбиттям підсумків розробляються механізми та шляхи вирішення виявлених проблем. За словами Більдер Н. Робоча група із забезпечення якості освітньої діяльності на даний момент працює над питанням розвитку навичок самооцінювання здобувачів вищої освіти та рівнем особистісного зростання. Планується розробка цілої низки тренінгів з особистісного розвитку. Регулярний моніторинг, перегляд та оновлення ОНП також свідчать про вчасне реагування системи забезпечення якості на виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За новими правилами акредитації Освітньо-наукова програма «Дизайн» для здобувачів третього рівня вищої освіти акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Експертна група з'ясувала, що в академічній спільноті ХДАДМ культура якості освіти формується відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)» (<https://bit.ly/3i6glTI>). У ХДАДМ створено Роботу групу із забезпечення освітньої діяльності (<https://bit.ly/3yTotN1>) (Наказ №86 ОП від 18.11.2020 р.) та розроблено поточний план її роботи на 2020-2021 н. р. (<https://bit.ly/34AWR1g>). ЗВО налагодив тісну співпрацю між усіма відділами академії та фокус-групами з метою розвитку культури якості. За словами голови Ради молодих учених Єрмакової Т., наукове товариство має представництва в різних робочих групах із забезпечення якості. В академії формується традиція залучення ради молодих вчених до всіх питань організації освітнього процесу. Здобувачі та науково-педагогічні працівники підтвердили свою активну участь в реалізації освітнього процесу на даній ОПН. Так, до перегляду та коригування ОНП залучаються аспіранти та НПП (див.протоколи). Для залучення широкого кола роботодавців та інших зацікавлених осіб на сайті академії розміщено проект ОНП «Дизайн» (<https://bit.ly/3uBs92E>), завдяки чому роботодавці можуть надсилати свої відгуки на електронну скриньку академії. У вільному доступі для ознайомлення усіма стейхолдерами оприлюднені рецензії на освітньо-наукову програму (<https://bit.ly/2S1AHCC>). На сайті академії є скринька звернень і пропозицій, куди кожен учасник освітнього процесу може подати свої зауваження (<https://bit.ly/3yJn1ga>). У ЗВО запроваджена система опитувань стосовно якості викладання, організації освітнього процесу, здатності адміністрації вирішувати освітні потреби здобувачів (<https://bit.ly/2SolYIj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

– Позитивним є наявність внутрішнього забезпечення якості освіти ХДАДМ є наявність внутрішньої нормативної бази стосовно якості освіти та вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності. – Формування культури якості освіти, що передбачає тісну та конструктивну взаємодію всіх підрозділів та фокус-груп академії. – Дотримання ЗВО процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми та залучення до оновлення ОНП всіх учасників освітнього процесу - здобувачів, роботодавців, науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

– Відсутність чіткої процедури збирання та моніторингу інформації стосовно кар'єрного росту випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЗВО має належну нормативну базу, де прописані чіткі процедури та правила внутрішнього забезпечення якості ОНП. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності сприяє розвитку освітньо-наукової програми та формує культуру якості. Однак, слабкими сторонами ЗВО, зокрема у сфері забезпечення внутрішньої якості ОНП, є відсутність чіткого методу збору інформації стосовно кар'єрного росту випускників. Рекомендуємо покласти обов'язки моніторингу працевлаштування випускників на вже існуючі структурні підрозділи академії

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ХДАДМ є чіткі та доступні права та обов'язки для всіх учасників освітнього процесу. На сайті академії у розділі «Нормативно-правові документи» (<https://bit.ly/3fZwBTB>) оприлюднені та перебувають у вільному доступі положення, накази, установчі документи, які регулюють процес освітньої діяльності за даною ОНП. Серед них: «Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну та мистецтв» (<https://bit.ly/2SEVagF>), що окреслює академічні права та обов'язки здобувачів вищої освіти. Положення містить інформацію про процедуру прийом, відрахування, поновлення та переведення студентів, чітко та зрозуміло висвітлені питання академічної мобільності, контрольні заходи, форми проведення поточного контролю, державної атестації тощо. У розділі XIX цього ж положення визначені права та обов'язки науково-педагогічних працівників. Зокрема приділено особливу увагу організації робочого часу, розкрито питання організації наукової, методичної, навчальної роботи. Ці ж питання більш деталізовані в наступних положеннях: «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність Харківської державної академії дизайну і мистецтв» (<https://bit.ly/3fZwBTB>), «Положення про порядок надання академічної відпустки та права на повторне навчання у ХДАДМ» (<https://bit.ly/2ToecrW>), «Положення про політику і процедуру вирішення конфліктних ситуацій» (<https://bit.ly/3g16tHY>), «Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників» (<https://bit.ly/3fXIFG1>). У результаті спілкування з фокус-групами, ЕГ переконалася, що правила та визначені процедури організації навчального процесу послідовно дотримуються під час реалізації ОНП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті ЗВО у розділі «Наука» підрозділі «Аспірантура» з метою обговорення, моніторингу зауважень та пропозицій розміщено проект ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти <https://bit.ly/3yN4QGF>. Стейкхолдери та всі зацікавлені особи мають можливість ознайомитися із проектом і надіслати свої відгуки, рецензії та пропозиції за зазначеною на сайті електронною адресою. Під час спілкування з ЕГ, усі учасники підтвердили свою обізнаність з проектом ОНП «Дизайн».

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ХДАДМ оприлюднює на своєму сайті повну інформацію про ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти. Зокрема у розділі «Наука» підрозділі «Аспірантура» оприлюднена сама ОНП, яка містить інформацію про цілі навчання, перелік здобутих компетентностей (загальних та фахових) та програмних результатів навчання. У вільному доступі знаходиться навчальний план, що дозволяє ознайомитися із обсягом та переліком освітніх компонент, що пропонуються до вивчення, силабуси ОК, розклад, графік навчального процесу, результати моніторингу якості, порядок захисту дисертацій (<https://inlnk.ru/WEPoo>). Для всіх стейкхолдерів доступною є інформація про дисципліни вільного вибору. У цьому ж розділі за посиланням (<https://inlnk.ru/WEPoo>) розміщено каталог вибіркових дисциплін із короткою анотацією, що дає розуміння мети, завдань, результатів кожної ОК. Про високий рівень організації та інформативного наповнення офіційного веб-сайту ЗВО свідчить інформація про гранти і можливості для здобувачів третього рівня вищої освіти (<https://inlnk.ru/WlyE7>), творчі акції та конкурси (<https://inlnk.ru/q8av9>), актуальні наукові (мистецькі) проекти (<https://inlnk.ru/qVQxn>). За наступним посиланням (<https://inlnk.ru/WXymP>) можна ознайомитися із подіями, міжнародними фестивалями і конкурсами, в яких беруть участь як здобувачі вищої освіти так і викладачі Академії. Оцифрована колекція Музею ХДАДМ (<https://inlnk.ru/rjyJZ>) також перебуває у вільному доступі на сайті. Веб-сайт функціонує українською та англійською мовою, що робить його доступним для іноземних студентів. Значно полегшує пошукову діяльність

спеціально розроблена карта сайту (<https://ksada.org/1map.html>). Відповідно до Наказу МОН №166 від 19.02.2015 року «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів», ХДАДМ у повній мірі забезпечує відкритість, прозорість та доступ до інформації, що пов'язана з використанням бюджетних коштів, проведенням тендерних процедур, фінансових звітів, кошторисів на поточний рік та їх змін, розміри плати за навчання, результати щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, штатні розписи, склад керівних органів ЗВО, перелік вакантних посад у вищих навчальних закладах тощо. ЕГ дійшла висновку, що обсяг оприлюдненої інформації є достатнім для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

– ЗВО пропонує чіткі та зрозумілі права і обов'язки для всіх учасників освітнього процесу, що забезпечують якісну реалізацію ОНП; – ХДАДМ у повній мірі забезпечує відкритість, прозорість та доступ до інформації про ОНП усіх зацікавлених сторін. Вся відповідна інформація оприлюднена у вільному доступі на сайті; – Високий рівень організації та інформативного наповнення сайту ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

– ЕГ не виявила недоліків ОНП за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Інформація про ОНП є достовірною і має великий обсяг для інформування всіх зацікавлених сторін та стейкхолдерів. Академія має чіткі та доступні права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які висвітлені у нормативно-правових документах та оприлюднені на сайті. ОНП “Дизайн” має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями Критерію 9. ЕГ вважає, що рівень оприлюднення інформації та наповнення сайту є зразковим.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Вивчення ОНП та уточнення під час зустрічей з аспірантами, викладачами, керівництвом ЗВО підтверджує, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності зі спеціальності 022 “Дизайн” галузі знань 02 “Культура і мистецтво”. Аналіз тем дисертаційних робіт аспірантів засвідчив їх дотичність до окремих дисциплін загальної та професійної підготовки, що встановлено ЕГ на основі аналізу навчальних планів 2016, 2019, 2020 р.р. та під час зустрічей зі здобувачами та науковими керівниками. Зокрема дисертаційні роботи аспірантів Дьяконова А. “Застосування технологій штучного інтелекту у практиці промислового дизайну”, Виноградової М. “Засоби візуалізації інформації у графічному дизайні в контексті сучасних інформаційних технологій”, Ференс О. “Принципи імплементації знаків-архетипів української архітектури та мистецтва в дизайні середовища”, Величко Н. “Інтерактивність як засіб формування дизайну дитячої друкованої навчальної книги” охоплюють питання пов'язані з історією, розвитком та практичним впровадженням дизайну та мистецтва. Ці дослідження знаходять відображення у вивченні обов'язкових (“Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики”, “Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування”) та вибіркових дисциплін (“Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій”, “Актуальні проблеми середовищного дизайну”, “Естетичні проблеми дизайну”). Загалом отримання концептуальних та методологічних знань в галузі забезпечується за рахунок дисциплін: “Актуальні проблеми досліджень у сфері мистецтвознавства”, “Методологія наукових досліджень у сфері мистецтвознавства”, “Філософія мистецтва”. Набуття здатності вільного спілкування, що стосується сфери наукових досліджень, забезпечується за рахунок таких дисциплін: “Іноземна мова в науковій діяльності”, “Культура наукової мови”. Набуття навичок викладацької майстерності забезпечують дисципліни: “Педагогічний практикум”, “Теорія і методика мистецької освіти”. Індивідуальна освітня траєкторія в ЗВО забезпечується процедурами формування індивідуального навчального плану здобувача освіти. Під час інтерв'ю з

аспірантами ЕГ встановила, що вони при формуванні ІНП серед пропонуванних вибіркового ОК обрали ті дисципліни, що відповідають їхнім науковим інтересам.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

Під час опрацювання ВСО, додаткових документів наданих ЗВО (теми дисертацій, публікацій здобувачів та наукових керівників) та під час інтерв'ю з викладачами і здобувачами ЕГ пересвідчилася, що напрями наукових досліджень керівників відповідають науковим роботам аспірантів (див.зведену табл.). Дослідження аспірантів також виконуються відповідно до наукових напрямків кафедр, а саме: “Графічний дизайн України як засіб формування громадянської свідомості” (№ ДР 0117U001380), “Дизайн меблів: етнотрадиції та інновації у формоутворенні, технологіях виробництва і фаховій освіті” (№ ДР 0117U001384), “Інноваційні підходи формування дизайну сучасного предметно просторового середовища в умовах постіндустріальних трансформацій” (№ ДР 0117U001382), “Теорія і практика промислового дизайну в контексті екологічної парадигми” (№ ДР 0117U001523), “Парадигма промислового дизайну в умовах метамодернізму” (№ ДР 0119U003638). Так наприклад, один з напрямків наукової діяльності керівника Іваненко Т. “Художньо-образні особливості формоутворення акцидентного шрифту” корелюється з темами аспірантів Мудаліге О. (1 рік навч.) “Сучасна візуальна мова шрифтового плакату (на матеріалах колекції “4-ий БЛОК””, Мартинюк Т. (3 р.навч.) “Шрифтові композиції у дизайні сучасного інтер'єру” та Ван Вейжуна (2 р.навч.) “Дизайн сучасних акцидентних форм ієрогліфіки Китаю”. Один з напрямів досліджень Бойчука О. “Основи ергодизайну” пов'язаний з науковою діяльністю аспірантки Лонської В. (1 р.навч.) “Дизайн-ергономічні принципи формування ігрового предметного середовища для дітей з вадами опорно-рухового апарату”; тема дисертації Ференс О. (2 р.навч.) “Принципи імплементації знаків-архетипів української архітектури та мистецтва в дизайні середовища” перегукується з тематикою публікацій наукового керівника Трегуб Н. (див. зведену табл.). Позитивною практикою є наявність спільних публікацій керівника й аспіранта: Іваненко Т. О., Мудаліге О. І. Шрифтовий плакат: творчий метод дизайнерів різних культурних регіонів алфавітної системи писемності (за матеріалами колекції «4-й БЛОК: музей, архів, лабораторія»); Ференс О.О., Трегуб Н.Є. Семіотика естетики середовища міста (історіографічний огляд). Актуальні питання мистецтвознавства: сучасність і перспективи (постать мистця у векторі сучасних художніх трансформацій: український вимір); Лагода О., Лю П. Сучасні тенденції в дизайні вітрин: засоби і прийоми наповнення, специфіка експозиційного обладнання. Варто відзначити, що в усіх аспірантів 2, 3 4 року навчання є апробація результатів їхніх досліджень. У трьох з семи здобувачів 1 року навчання відсутні публікації за темою дисертації, що пояснюється коротким терміном навчання на ОНП. ЕГ зазначає, що цей факт ніяким чином не впливає на високий рівень активної наукової діяльності аспірантів ОНП “Дизайн”.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ХДАДМ забезпечує можливість аспірантам проведення наукових досліджень та апробації їх результатів. Під час огляду матеріально-технічної бази було продемонстровано аудиторії для проведення лекційних та семінарських занять ОНП, а також матеріально-технічне забезпечення (комп'ютерна техніка, копіювальна техніка, мультимедійне обладнання, доступ до Інтернету у т.ч. через WiFi). В процесі огляду ЕГ було показано бібліотеку, де здобувачі мають вільний (дистанційний) доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science, а також електронного каталогу та репозитарію. Під час зустрічей з різними фокус-групами ЕГ переконалася, що ЗВО всебічно сприяє науковим дослідженням здобувачів ОНП, а саме надає організаційну та матеріальну підтримку для апробації результатів їхньої роботи. Аспіранти мають можливість безкоштовно публікувати свої праці у Віснику Харківської державної академії дизайну і мистецтв, який внесений до переліку наукових видань у групу “В” (<https://bit.ly/2SI1sfG>); також ХДАДМ щорічно проводить конференцію для молодих науковців, докторантів, аспірантів, магістрів, студентів “Молода мистецька наука України” де здобувачі оприлюднюють результати досліджень; на базі ХДАДМ регулярно проводиться міжнародний форум-бісенале “Дизайн-освіта” за результати якого друкуються матеріали. Окрім внутрішніх наукових заходів аспіранти мають можливість брати участь у наукових заходах різних рівнів як на території України, так і закордонних (див. зведену табл.). За період навчання Величко Н., Альніков Є., Катріченко К. отримали свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір: Альніков Є. М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 104189 Графічне зображення “Дизайн виробу “Універсальний модуль у формі правильного тетраедра”. Дата реєстрації 21.04.2021. Величко Н. В. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 89769 Інтерактивна науково-популярна книга з тривимірними ілюстраціями “Сергій Натанович Беренштейн”. Дата реєстрації 13.06.2019. Катріченко К.О. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 96858 Збірка графічних зображень з описом «Прийоми комбінаторної дизайн-організації обладнання для загальноосвітньої школи». Дата реєстрації 24.03.2020. Катріченко К.О. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 96859 Збірка графічних зображень з описом «Види опорно-рухових порушень дитини та вимоги до створення ергономічного простору з урахуванням індивідуальних показників антропометрії». Дата реєстрації 24.03.2020. Здобувачі Величко Н. та Катріченко К. отримали грошові премії за активну публікативну діяльність, що підтвердили ЕГ під час зустрічей з аспірантами і менеджментом ЗВО.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Аспіранти ОНП “Дизайн” мають можливість долучитися до міжнародної академічної спільноти через участь в конференціях, наукових та практичних проєктах. Підтвердженням цьому є дипломи та сертифікати учасників які надали ЕГ під час акредитації, а також інтерв'ю зі здобувачами та керівниками структурних підрозділів. Наприклад, Величко Н. (4 р.навч.) є переможцем міжнародного конкурсу “Inclusive art book design award” (2019 р.), 22-го Міжнародного молодіжного форуму (2018 р); аспіранти Ван Вейжун (2 р.навч.) та Мартинюк Т. (3 р. навч.) були учасниками III Міжнародної науково-практичної конференції “Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2020”; аспірант Пейвей Лю (2 р.навч.) разом з керівником Лагодою О. брали участь у міжнародній конференції International Scientific Conference Development of Modern Science Under Global Changes: Conference Proceedings (Латвія, 2020) (див.серт.). Окрім публікацій аспіранти ОНП задіяні в грантових програмах. Наприклад, Величко Н. брала участь 2020 р. у грантовій програмі УКФ по проєкту “Мистецтво жити під час хіміотерапії” як дизайнер та верстальник (<https://bit.ly/3uCs2nt>). Цей проєкт отримав гран-прі на конкурсі Книжка майбутнього від Книжкового фестивалю Book Space за фінансової підтримки Міжнародного фонду “Відродження” у номінації “Експеримент у папері” (<https://bit.ly/3fymMgm>). Варто відмітити, що на базі ХДАДМ з 2016 р. проводиться міжнародний студентський конкурс зі шрифту і каліграфії “Pangram” в якому беруть участь студенти зі всього світу. До конкурсу долучаються і аспіранти ОНП “Дизайн” - Костанда М. (рік зарахування 2016) розробила візуальний стиль конкурсу на 2018 рік; Величко Н. (4 р. навч.) викладає на кафедрі графічного дизайну дисципліну “Типографіка” й готує студентів до участі у конкурсі за номінацією “Шрифтовий плакат” (результати конкурсу 2016-2020 <https://bit.ly/3vyJqeg>, <https://bit.ly/3uwviRw>, <https://bit.ly/3p3vcQg>, <https://bit.ly/3fxn8E5>). Заслуговує уваги також міжнародне трієнале екоплаката “4 Блок”, який діє в ХДАДМ майже 30 років. Аспірантка Мудаліге О. (1 р. навч.) обрала тему “Сучасна візуальна мова шрифтового плакату (на матеріалах колекції 4-й Блок” і є завідувачем музею екологічного плакату “4-й Блок” та веде його сторінку у Facebook (<https://bit.ly/3c5igUq>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

На основі проведеного аналізу та інтерв'ю з керівниками ЕГ відзначає, що наукові керівники аспірантів є діючими науковцями-дослідниками. Свідченням цьому є значна публікаційна активність у фахових вітчизняних і закордонних виданнях (див.зведену табл.). НК також виконують науково-дослідні теми кафедр “Графічний дизайн України як засіб формування громадянської свідомості” (№ ДР 0117U001380), “Дизайн меблів: етнотрадиції та інновації у формоутворенні, технологіях виробництва і фаховій освіті” (№ ДР 0117U001384), “Інноваційні підходи формування дизайну сучасного предметно просторового середовища в умовах постіндустріальних трансформацій” (№ ДР 0117U001382), “Теорія і практика промислового дизайну в контексті екологічної парадигми” (№ ДР 0117U001523), “Парадигма промислового дизайну в умовах метамодернізму” (№ ДР 0119U003638). Експертна група засвідчує, що ці наукові теми відповідають науковому напрямку спеціальності 022 “Дизайн”.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Питання академічної доброчесності регулюються відповідними документами: “Положення про академічну доброчесність Харківській державній академії дизайну та мистецтв” (<https://bit.ly/3twRVWa>) та “Етичний кодекс ученого України” (<https://bit.ly/34IZyhD>). У закладі також створена комісія з розгляду порушень академічної доброчесності (<https://bit.ly/3c6aTMz>). Відповідно до норм відповідних документів на ОНП перевіряються на самостійність виконання рукописи дисертацій та монографій, рукописи статей поданих до публікування у періодичних наукових виданнях. Для аналізу академічних текстів на плагіат застосовуються платформи StrikePlagiarism. Під час інтерв'ю з фокус-групами ЕГ підтвердила їх ознайомлення із політикою, процедурами і правилами дотримання академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

– Активна наукова діяльність наукових керівників та аспірантів ОНП “Дизайн”; – Кращою практикою є спільні публікації керівників та аспірантів; – Наявність на базі ХДАДМ міжнародного студентського конкурсу зі шрифту і каліграфії “Pangram” та міжнародного трієнале екоплаката “4 Блок” до діяльності яких залучені аспіранти та наукові керівники ОНП “Дизайн”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

– ЕГ не виявила недоліків ОНП за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

У ЗВО створені сприятливе освітньо-наукове середовище для реалізації ОНП “Дизайн”. ХДАДМ всебічно сприяє проведенню та апробації досліджень здобувачів вищої освіти. Наукові керівники та аспіранти є активними науковцями-дослідниками. ЕГ відзначає, що наявність спільних публікацій аспірантів та керівників є кращою практикою, а також задіяння аспірантів у міжнародних заходах значно підвищує рівень ОНП. Дана програма має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями Критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов’язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов’язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	А
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	А
Критерій 10. Навчання через дослідження	А

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Протокол 2019.pdf</i>	/KXTWZ1XG/JXXHC61crOcjJnjuSvV1LUPZ9A8s6LdYk=
Додаток	<i>NP_2016_DIZAJN.pdf</i>	eDVpDnXYFDXBtCrMGRvTwRDfVyj1c854V9GzVe+6TAw=
Додаток	<i>Звіти Практикуму.pdf</i>	hHPkMbVtwew1o1X+P1x4E7CWMOTYAGwMJmSPx3kVe/o=
Додаток	<i>Відповідність НПП_022PhD_ХДАДМ.pdf</i>	2XCJIAbjl3W9ERR92Rqco4GNWP4pK3lhSI7B4Alofc=
Додаток	<i>Викладачі ОНП стажування.pdf</i>	zqVgoiRmibJo4vEnkAIOqsyKuab26wGaI52PQe1qsxQ=
Додаток	<i>Зведена таблиця.pdf</i>	U17yxvaVBNtWsh1tWpNRpnoVLuonpJYcVIgay2Luhco=
Додаток	<i>Міжнародна діяльність аспірантів.pdf</i>	Ek+2A/ntgGjGNAtVEYHоBBa6R2rA1XMMbCKnoXH5YpU=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Гіязова Наталія Михайлівна

Члени експертної групи

Чепелюк Олена Валеріївна

Бегаль Тетяна Олександрівна